

Amaliy ish

Mavzu: Transport tizimining umumiy tavsifi

Ishdan maqsad: Transport tizimining umumiy tavsifi xaqida ma'lumotga ega bulish

Ishni bajarish tartibi:

1. Masalaning qo'yilishi
2. Qanday transportlar mavjud
3. Vazifasi xususiyatiga ko'ra
4. Mamlakatlar o'rtasida tashqi savdning o'sishi

1. Masalaning qo'yilishi

Transport (lotransport transporto — tashiyman) — ijtimoiy moddiy ishlab chiqarish. tarmog'i, yuklarni va yo'lovchilarni bir joydan ikkinchi joyga eltishni, mamlakat viloyat va tumanlari, korxonalari, xalq xo'jalik tarmoqlari o'rtasida, shuningdek, mamlakat ichida ayirboshlash va aloqani ta'minlaydi.

Qanday transportlar mavjud

Quyidagi Transportlar mavjud: yer usti transportlari (temir yo'l, avtomobil, quvur yo'llari), suv transportlari (dengiz va daryo), havo transportlari (aviatsiya). Vazifasiga ko'ra ichki ishlab chiqarish. (sanoat) transportlariga va umumiy foydalaniladigan transportlarga bo'linadi. Bu transport turlari bilan bir qatorda shaxsiy foydalaniladigan avtotransportlarxam mavjud.

Vazifasi xususiyatiga ko'ra

Yo'lovchilar va yuk tashuvchi transportlarga bo'linadi. Ichki ishlab chiqarish. transporti bevosita moddiy ne'matlar ishlab chiqarish. jarayoniga xizmat qiladi va korxona ishlab chiqarish. vositalarining tarkibiy qismi hisoblanadi. Umumiy foydalaniladigan transport (yer usti, suv va havo) ijtimoiy ishlab chiqarish.da muhim sohani tashkil etadi. Umumiy foydalaniladigan transportning moddiy ishlab chiqarish. tarmog'i sifatida paydo bo'lishi sanoat to'ntarishi bilan bog'liq.

Mamlakatlar o'rtasida tashqi savdning o'sishi

Mamlakatlar o'rtasida tashqi savdning o'sishi dengiz kemachiligining rivojlanishiga turtki berdi. Avtotransport XIX asrning oxirida paydo bo'ldi, XX asrning 20-yillarida qisqa masofaga yuk va yo'lovchilar tashishni amalga oshirib, temir yo'l va daryo Transport bilan raqobat qila boshladi. Fuqaro havo transportlari XX asrning 1-choragida vujudga keldi.

XX asrda jahon transporti tizimi. Rivojlangan mamlakatlarda transport tizimlarining barcha transport turlari (AQSH, Kanada) yoki ayrim transport turlari (G'arbiy Yevropa mamlakatlari, Yaponiya)ning yuksak darajada rivojlanganligi bilan tavsiflanadi.

XX asr boshlariga qadar O‘zbekistonda yuk va yo‘lovchilar, asosan, temir yo‘l, otulov transportlarida, tuya, xachir va boshqa yuk tashuvchi hayvonlarda tashilgan. XX asrning 20-yillaridan avtomobil va xavo transportlari, yirik sanoat korxonalari qurilishi bilan sanoat transportlari vujudga keldi. 80-yillar oxiriga kelib respublika transportlari, ining moddiytexnika bazasi birmuncha yaxshilandi. Sanoat va qishloq xo‘jaligi.da ishlab chiqarish.ning o‘sishi, keng miqyosdagi kapital qurilishi va transport moddiytexnika bazasining yuksalishi bilan yuk va yo‘lovchilar tashish hajmlari ham orta bordi.

Respublika mustakillikka erishganidan keyin transportning xalq xo‘jaligiga va ahrliga xizmat ko‘rsatishini tubdan yaxshilash va Transportni boshqarish tizimini takomillashtirish maqsadlarida "O‘zbekiston havo yo‘llari" milliy aviakompaniyasi (1992 y. 28 yanvar), "O‘zbekiston avtomobil transporti" davlataksiyadorlik korporatsiyasi (1993 y. 8 yanvar), "O‘zbekiston temir yo‘llari" davlataksiyadorlik kompaniyasi (1994 y. 7 noyab.) va boshqa idoralar tashkil etildi. Mamlakatda transport korxonalari davlat ishtirokidagi aksiyadorlik, ochiq turdagi aksiyadorlik, mas’uliyati cheklangan jamiyatlarga, jamoa korxonalariga aylantirildi. Respublikada avtotransport vositalarining bir qismi (avtobuslar, yuk va yengil mashinalar) jamoa xo‘jaliklari, fuqarolarning mulkiga aylandi.

O‘zbekiston Respublikasida umumiy foydalaniladigan yuk va yo‘lovchilar tashuvchi transport ning barcha turi —temir yo‘l, avtomobil, aviatsiya, shahar elektr transporti (tramvay,, trolleybus, metropoliten), daryo transportlari, quvur yo‘llari transporti, shuningdek, umumiy foydalanilmaydigan (sanoat) transporti turlari — temir yo‘l, avtomobil, tasmali. transport, osma arqon transporti rivoj topgan (yana q. [Avtomobil transporti](#), [Daryo transporti](#), [Dengiz transporti](#), [Havo transporti](#), [Temir yo‘l transporti](#), [Shahar transporti](#)).

Respublikaning transport tizimi temir yo‘l, avtomobil yo‘llari, zamonaviy uskunalar bilan jihozlangan temir yo‘l vokzallari, styalari, bekatlari, yuk omborlari, pristanlar, g‘avo flotining yirik aerovokzallari va boshqa infratuzilma bo‘linmalarini qamraydigan xalq xo‘jaligi kompleksini tashkil etadi.